

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Kulturní diplomacie mikro států

Edita Kirschová

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
Katedra politologie a mezinárodních vztahů
Studijní program Politologie

Bakalářská práce
Kulturní diplomacie mikro států
Kirschová Edita

Vedoucí práce:

PhDr. Jiří Zákřavský, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a všechny použité prameny náležitě uvedla v seznamu zdrojů a literatury.

Plzeň, červenec 2022

.....

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala PhDr. Jiřímu Zákravskému, Ph.D. za cenné rady a připomínky v průběhu celého procesu psaní bakalářské práce, stejně tak i za jeho trpělivost a ochotu při konzultacích poskytnutých při zpracování celé práce.

Obsah

1	Úvod	6
2	Mikrostáty	8
	2.1 Definice mikrostátu	8
	2.2 Výběr mikrostátů pro tuto práci	10
3	Kulturní diplomacie	11
	3.1 Nástroje kulturní diplomacie	11
	3.2 Digitalizace kulturní diplomacie	16
4	Analýza kulturně diplomatických nástrojů mikrostátů	18
	4.1 Digitální kulturní diplomacie	18
	4.2 Vědecká spolupráce	20
	4.3 Akademické výměny a spolupráce	24
	4.4 Kulturní centra	27
	4.4.1 Pavilon Expo jako dočasné kulturní centrum	30
	4.5 Mezinárodní filmové festivaly	32
5	Závěr	34
6	Seznam literatury a zdrojů	36
7	Resumé	45

1 Úvod

Pro své aktivity v mezinárodním prostředí využívají mikrostáty spíše *soft power*¹, jejíž působení není odvozeno od geografické polohy nebo rozlohy na rozdíl od *hard power*, která vychází z ekonomické a vojenské síly. Součástí *soft power* jsou mimo jiné i kulturní vztahy. Ty lze rozdělit na přímé a nepřímé interakce mezi dvěma a více kulturami (Tomalová: 2008: 9) Mezi přímé interakce můžeme zařadit výměnu osobností kulturního života, překlady knih, výuku jazyka a v neposlední řadě univerzitní nebo vědeckou spolupráci. Tyto aktivity pak mají za cíl ovlivnit smýšlení společnosti recipientské země, či odstranit stereotypizaci odlišné kultury.

Cílem těchto aktivit, tedy cílem kulturní diplomacie není dosáhnout co největšího počtu výstav nebo návštěv umělců, ze kterých lze získat obrovské množství investic, ale kvalitně představit svou kulturu a stát se rovnocenným partnerem nejčastěji pro své sousedy a státy s podobnými prioritami. V případě mikro států se primárními partnery stávají právě sousedící státy. Pokud je tedy kulturní diplomacie úspěšnou, formuje ideální prostředí pro potenciální ekonomickou a politickou spolupráci. Tyto aktivity úzce souvisí s *nation brandingem*, na který je často nazíráno jako složku *soft power* s primárně ekonomickou dimenzí (Jora 2013: 44). V případě mikro státu je podstatnou součástí jeho identity dobré jméno v mezinárodním systému, díky němuž mohou do státních rozpočtů proudit peníze z tolik důležitého odvětví turismu.

Teoretická část této práce bude rozdělena na dvě hlavní kapitoly. První kapitola bude zaměřena na dělení a definici mikro státu, včetně detailnějšího odůvodnění výběru konkrétních zemí. Druhá kapitola představí kulturní diplomacii a její nástroje na teoretické úrovni. Druhá část bakalářské práce se poté bude věnovat představení nástrojů, které a jak vybrané mikro státy využívají.

---

¹ Tento typ moci se „vyskytuje, pokud jedna země přiměje ostatní země *chtít* to, co chce ona sama“ (Nye 1990: 166, kurzíva v originále).

Kulturní diplomacie je specifická tím, že její cílovou skupinou nejsou vysoce postavení političtí představitelé ostatních zemí, ale občané, kterým se země pokouší přiblížit svou kulturu pomocí např. nabídek výhodného studia zahraničním studentům nebo zprostředkováváním dostupných kulturních akcí. Dalším specifikem kulturní diplomacie je, že část aktivit vytvářejí nebo se na nich podílejí soukromí aktéři, jako jsou různé společnosti.

Druhá část bakalářské práce bude zaměřena na analýzu aktivit mikro států v oblasti kulturní diplomacie. V rámci studia oboru mezinárodní vztahy–teritoriální studia se zaměřením na britsko-americká studia bude druhá část práce zaměřena kromě jiného na bývalou britskou kolonii, Maltu, která bude porovnávána s dalšími státy, konkrétně se bude jednat o Monako a Bahrajn. Důvody jejich výběru a dělení mikro států bude představeno v rámci teoretické části této práce.

Cílem této práce je na vybraných státech představit konkrétní využití nástrojů kulturní diplomacie, jejichž realizace jsou mikro státy schopny. V průběhu pandemie Covid-19 mohlo dojít k úpadku aktivit spojených s rozvojem kulturní diplomacie, stejně jako docházelo k úpadku turismu, který je obecně pro mikro státy podstatným. Z tohoto důvodu bude v práci částečně reflektováno i to, jestli a jaký vliv měla pandemie na využívání nástrojů kulturní diplomacie. Jak bude vysvětleno v kapitole věnující se kulturní diplomacii v digitálním prostředí, k digitalizaci aktivit nedochází primárně z důvodu pandemie. Situace, která nastala právě kvůli pandemii pouze znamenala částečné urychlení digitalizace.

V práci budou využity odborné zdroje zejména pro definici mikro státu a kulturní diplomacie. Do této kategorie patří článek od dvojice autorů Kubáta a Sokola (2000), George Sidiropoulose (2009) a v neposlední řadě dvojice autorů Harveyho W. Armstronga a Roberta Reada (2003). Ve druhé části budou pak tyto zdroje doplněny elektronickými zdroji jednotlivých institucí jako je maltské vědecké centrum, úřad pro kulturu a starožitnosti v Bahrajnu aj. Zároveň se v práci objeví i zdroje žurnalistického rázu v podobě webových verzí Times of Malta či Al Jazeera.

2 Mikrostáty

Pro analýzu jednotlivých kulturně diplomatických aktivit v této práci je nutné definovat konkrétní aktéry, v tomto případě mikrostáty. Za mikrostáty lze považovat země, které jsou typické svou malou rozlohou, nízkým počtem obyvatelstva, případně kombinací obojího.

2.1 Definice mikro státu

Autoři Kubát a Sokol (2000: 199) ve svém článku stanovují hranici pro mikro stát území, jehož rozloha je menší než 1000 km². Všechny tyto státy dále rozdělují na malé, střední a velké mikro státy. Jak je zmiňováno výše dalším kritériem může být nízký počet obyvatelstva. Autoři proto zároveň představují vlastní kategorii pro mikro státy, které se řadí do kategorie velkých mikro států a zároveň disponují vysokým počtem obyvatel.

Mezi malé mikro státy řadí státy jejichž územní rozloha nepřesahuje 100 km². Této definici poté odpovídá Vatikán, Monako, San Marino, Nauru a Tuvalu. Další kategorií jsou poté státy, jejichž rozloha je větší než 100 km², ale menší než 500 km². Jedná se o kategorii středních mikro států, která je zároveň nejpočetnější. Středními mikro státy jsou Lichtenštejnsko, Marshallovy ostrovy, Svatý Kryštof a Nevis, Maledivy, Malta, Grenada, Svatý Vincent a Grenadiny, Barbados, Antigua a Barbuda, Seychely, Andorra a Palau. Poslední kategorií odvozenou pouze podle velikosti státu jsou velké mikro státy, jejichž rozloha je větší než 500 km² ale menší než 1000 km². Mezi velké mikro státy pak spadá Svatá Lucie, Mikronésie, Tonga, Dominika a Kiribati. Poslední kategorií, kterou autoři Kubát a Sokol uvádí, jsou velké mikro státy s velkým počtem obyvatelstva, které přesahuje 500 tisíc obyvatel a zároveň tedy 500 km². Tato kategorie se poté skládá z Bahrajnu a Singapuru (Kubát – Sokol 2000: 199–200).

Na základě stanovení hranice 500 tisíc obyvatel jako nízkého počtu obyvatel, lze tedy vytvořit další kategorii složenou ze zemí, které jsou sice rozlohou větší než 1000 km², na druhou stranu jejich obyvatelstvo by bylo menší než právě stanovená hranice. Z tohoto důvodu by mezi mikro státy definované pouze nízkým počtem obyvatel patřil Island, Belize či Brunej. Pokud ale bereme

v potaz i rozlohu i počet obyvatel nejsou Maledivy pouze malým mikrostatem. V roce 2022 totiž byla populace Malediv větší než 500 tisíc obyvatel (World Population Review 2022). Jednalo by tak o malý mikrostat s velkým počtem obyvatel. Díky růstu počtu obyvatel oproti roku vydání dané publikace patří mezi mikrostaty s velkým počtem obyvatel i Malta², která je jedním z vybraným mikrostatů pro tuto práci.

Druhým pohledem na definici mikrostatu je publikace *Microstates and Subnational Regions: Mutual Industrial Policy Lesson*, jejímiž autoři jsou Harvey W. Armstrong a Robert Read (2003). Autoři ve svém článku původně deklarují hranici 3 milionů obyvatel jako jednotku definující mikrostat. Z důvodu nepoměru mikrostatů, které překračují hranici 500 tisíc obyvatel a množství těch, jejichž obyvatelstvo dosahuje 2 až 3 milionů obyvatel nakonec i oni určují hranici na 500 tisících obyvatelích pro svou studii. Přestože se autoři nakonec uchylují k hranici 500 tisíc obyvatel, z ekonomického hlediska lze mikrostat definovat i hranicí 2 miliony obyvatel (Endegnanew – Amo-Yartey – Turner-Jones 2013: 4139). Na základě této hranice pak mezi mikrostaty lze zařadit i Lucembursko či Lotyšsko

Další z definic, která se zaměřuje na mikrostaty na základě velikosti populace, byla publikována Georgem Sidiropoulosem. Tato definice se zaměřuje na ekonomický aspekt definice mikrostatu. V závislosti na této publikaci lze konstatovat, že mikrostaty jsou země, ve kterých se nachází méně než 1 a půl milionu obyvatel, což je zároveň počet, který „se rovná velikosti velkoměsta“ (Sidiropoulos 2009: 47). Zároveň je charakteristika těchto jednotek podobná regionům. George Sidiropoulos (2009: 47) ve své publikaci uvádí několik znaků, které odpovídají jak regionům, tak mikrostatům. Jedná se o limitované přírodní zdroje, malou populaci³, malé podniky, nízký „lokální“ potenciál, nedostatečnou místní poptávku, náchylnost a zranitelnost a v neposlední řadě nedostatečnou úřední strukturu.

---

² Počet obyvatel Malty je více než 515 tisíc obyvatel (World Bank 2020).

³ Tento bod neodpovídá počtu obyvatel mikrostatů s vysokým zalidněním, pro které autoři Kubát a Sokol (2000: 197–222) vytvořili vlastní kategorii

2.2 Výběr mikro států pro tuto práci

Po představení několika odlišných přístupů k definici mikro států budou v této práci analyzovány vybrané z nich odvozené z definice dvojice autorů Kubáta a Sokola (2000: 197–222). Jak je zmiňováno výše, tito autoři rozdělují mikro státy do čtyř, respektive pěti kategorií. Aby byl v této práci zahrnut širší okruh typologie mikro států, budou vybrané mikro státy ze tří kategorií. Analyzován tak bude přístup Monaka jakožto malého mikro státu, dále Malty jakožto středního mikro státu (s počtem obyvatel vyšším než 500 tisíc) a v neposlední řadě bude analyzován Bahrajn, který splňuje kritéria pro velký mikro stát s velkým počtem obyvatel.

Dalším důvodem pro výběr těchto tří států je rozdílné státní zřízení. Malta v tomto případě zastupuje republiku, Bahrajn konstituční monarchii a Monako knížectví. Jelikož kulturní diplomacie není primární položkou státních rozpočtů, byly pro tuto práci vybrány bohatší mikro státy, u kterých je pravděpodobnější využití většího množství nástrojů.

Vybrané státy zároveň splňují většinu bodů, které je charakterizují. V případě Monaka je charakteristickým bodem „náchylnost a zranitelnost“. Jelikož jsou armádní schopnosti Monaka omezeny, je v podstatě závislé na garanci obrany ze strany Francie. Spolu s Maltou odpovídají i „limitovaným přírodním zdrojům“. V tomto bodě Bahrajn výrazným způsobem vyniká díky svým zásobám ropy a zemního plynu. Zároveň je v jejich kulturně diplomatických aktivitách dobře vidět snaha rozšířit svůj potenciál nad lokální úroveň.

Obecně bývá pro mikro státy typická historická spojitost s většími zeměmi, které je v minulosti kolonizovaly. Toto platí i v případě vybraných států. Bahrajn a Maltu spojuje historická zkušenost s Velkou Británií. Svou nezávislost získala Malta v roce 1964, Bahrajn poté v roce 1971. Monako se zde lehce odlišuje od většiny mikro států. Svou nezávislost na Francii získalo již na začátku 19. století v roce 1814 (Office of the Historian nedatováno).

3 Kulturní diplomacie

Kulturní diplomacie zahrnuje aktivity velkého množství aktérů, jako jsou zpěváci, malíři nebo herci, pracuje s výsledky jejich práce a zároveň představuje danou kulturu státu jako celku (Mark 2009: 10). Jak je uvedeno v úvodu, cílovou skupinou kulturní diplomacie nejsou političtí představitelé, proto kulturní diplomacie nefunguje na principu několika jednání, která vyústí v hmatatelný výsledek. V případě kulturní diplomacie se jedná o dlouhodobé aktivity, jejichž snahou je změnit nahlížení obyvatel jednoho státu na druhý.

Jak ve svém článku uvádí Cynthia P. Schneider (2006: 196), pro dosažení maximálního dopadu kulturnědiplomatických akcí je potřebné pochopit určité jedinečnosti kulturní diplomacie. Jednou z nich je potřeba uvědomit si, že kulturnědiplomatické snahy jsou „běh na dlouhou trať“. Jako další je nutné brát v potaz, že kulturní diplomacie nemá sloužit k ospravedlňování nepopulárních politik či jako nástroj propagandy. Zároveň ale může úspěšná kulturní diplomacie pomoci s navazováním vztahů mezi diplomaty zemí, jejichž vzájemné vztahy jsou napjaté a nejsou tak v situaci, která by nahrávala budoucí spolupráci.

Pokud nejsou vztahy mezi zeměmi ideální, je kulturní diplomacie vhodným způsobem, jak postupně zlepšovat veřejné mínění recipientského státu, tj. té země, na níž je daná aktivita mířena. Ačkoliv bohatší státy mohou využívat značné množství finančních prostředků pro investice do kulturnědiplomatických aktivit, je nutné, aby nástroje a jejich využívání byly dostatečně kreativní a flexibilní, aby jejich využívání nezatěžovalo napjaté rozpočty při případných recesích.

3.1 Nástroje kulturní diplomacie

V této kapitole budou obecně představeny nástroje kulturní diplomacie. Vybrané z nástrojů, které analyzované mikrostáty využívají, bude věnováno více pozornosti i v další části bakalářské práce.

Nástroje kulturní diplomacie lze z širšího úhlu pohledu představit na některých úrovních tzv. komunikační pyramidy. Ty z nich, které kulturní diplomacie využívá jsou na úrovni *interest* a *knowledge*. Do první jmenované

úrovně komunikační pyramidy spadají ty, jejichž organizace bývá typicky agendou kulturních center. Zatímco úroveň *knowledge* využívá spíše akademické výměny a spolupráce v oblasti vědy a výzkumu (McClellan 2005).

Eliška Tomalová (2008: 25–27) ve své knize uvádí několik nástrojů kulturní diplomacie. Jsou jimi zakládání a činnost kulturních center, výměny umělců a osobností kulturního života, podpora školních institucí daného státu v zahraničí, zahraniční vysílání, vývoz kinematografických děl, podpora překladu, akademické výměny a v neposlední řadě podpora krajských spolků. Poměrně novým prvkem je přesun kulturní diplomacie do digitálního prostředí. Zde můžeme kulturní diplomacii pozorovat například ve videích, která přibližují danou kulturu, případně v digitalizaci výstav. Mezi další, které autorka nezmiňuje lze zahrnout mezinárodní smlouvy o kulturní spolupráci (Pajtinka 2014: 105).

Druhým pohledem na nástroje kulturní diplomacie, které se velké míře podobají uváděným ve své knize Eliška Tomalová, je pohled Johna Lenczowského (2007: 12–19). Stejně jako autorka uvádí několik základních nástrojů, které jsou s kulturní diplomacií nejvíce spojeny. V tomto případě se jedná o uměleckou scénu, výstavy, výměny, výukové programy, literaturu, výuku jazyka a zahraniční vysílání. Nástroje kulturní diplomacie dále rozšiřuje o dárky, naslouchání a respekt, propagaci myšlenek a sociální politiky, historii a jako poslední náboženskou diplomacii.

Prvním z nástrojů kulturní diplomacie, který Eliška Tomalová (2008: 26) představuje, je podpora školních institucí státu v zahraničí. Přestože většina školních institucí státu v zahraničí bývá primárně financována sponzorskými dary a školním, alespoň částečně je jejich provoz spolufinancován ze státního rozpočtu. Ač celé financování školních institucí není pouze na státu, pro menší a chudší státy by realizace školních institucí mohla znamenat obrovský výdaj, který by státní rozpočet nebyl schopný pokrýt. Z tohoto důvodu jsou školní instituce v zahraničí typické pro velké státy jako jsou Německo, Velká Británie a Francie. Do podpory školních institucí lze kromě poboček škol v zahraničí zahrnout i sponzorování programů zaměřujících se na studium dané země. John Lenczowski (2007: 13) tyto

snahy pojmenovává jednotně jako vzdělávací programy a řadí sem mimo jiné i návštěvy profesorů či odborníků, stejně jako pořádání konferencí nebo zajišťování stipendií jak studentům navštěvující danou zemi, tak obyvatelům studujících v zahraničí.

Na vyšší úrovni zařadit fungování a participaci v programech jako jsou eTwinning a Erasmus+ (Bobotsi 2020), které akademické výměny členskými zeměmi zjednodušují. Akademickými výměnami se rozumí financování jak krátkodobých, tak dlouhodobých pobytů studentů, vědců i pedagogů v zahraničí. Akademické výměny pracují s myšlenkou, že pokud se bude investovat do elit partnerského státu, investice se v budoucnu vrátí. Kulturní diplomacie v tomto případě vychází z přesvědčení, že když „dnešní studenti lépe poznají prostředí hostitelské země budou vůči němu naladění přátelsky“ (Tomalová 2008: 27, Pajtinka 2014: 103–106).

Další složkou kulturnědiplomatických aktivit jsou výměny. John Lenczowski uvádí výměny z několika různých odvětví. Typickým příkladem jsou akademické, vědecké a umělecké výměny. V průběhu posledních let dochází k rozšiřování těchto oblastí, a proto se dnes můžeme setkat s výměnami sportovními, pracovními či náboženskými (Lenczowski 2007: 13). Eliška Tomalová (2008: 26) uvádí výměnu umělců a osobností kulturního života. Stejně jako mají větší země kulturní centra, mají i organizace zabývající se touto agendou. Ve Velké Británii se jedná o organizaci *Visiting Arts*. Tyto organizace nejčastěji spolufinancují pobyty umělců v rámci kulturních akcí, na kterých prezentují svou činnost.

Ač nejsou diplomaté, eventuálně jiní političtí představitelé, primárními osobnostmi kulturnědiplomatických aktivit neznámá to, že nejsou jejich součástí. Mezi aktivity, jež spadají pod agendu politických představitelů lze považovat i pořádání seminářů, přednášek či veřejných debat, kterých se účastní a na kterých se kulturní záležitosti diskutují. Výhodou tohoto nástroje je, že může fungovat na obě strany. To znamená, že zde může představit jednak rozdílné aspekty kultury vysílajícího státu, ale zároveň může tyto debaty využít pro

vytváření lepšího obrazu na základě vysvětlení vlastních zájmů (Pajtinka 2014: 104–105, Cummings 2009: 1).

Dalším nástrojem, který spadá do „politictější“ části kulturní diplomacie, jsou smlouvy o mezinárodní spolupráci v oblasti kultury a vyjednávání jejich obsahu. V akademické sféře jde hlavně o legislativní část, mezi kterou řadíme zajištění regulace výměnných pobytů, stipendií, případně podmínky, za kterých je možné uznávání titulů získaných na výměnných pobytech. Dnes je běžnou praxí, že každý stát má takovýchto smluv několik (Pajtinka 2014: 105–106), proto je i tato část kulturní diplomacie její podstatnou součástí, přestože se přímo nepodílí na formování obrazu státu.

Primární agendu kulturní diplomacie vytvářejí kulturní centra či kulturní oddělení zastupitelských úřadů. Mezi hlavní činnost kulturních center, případně kulturních oddělení spadá výuka jazyka⁴, organizace výstav nebo jiných kulturních akcí (Tomalová 2008: 25). Např. ve Velké Británii tuto agendu zajišťuje *British Council*, ve Švédsku je to *Swedish Institute*, který zároveň pomáhá se získáváním stipendií. V zemích vybraných pro analýzu neexistují obrovská kulturní centra, která by tuto agendu vytvářela. Existují zde většinou menší a lokální⁵ kulturní centra, která se zaměřují spíše na organizaci samotných kulturních akcí, nejčastěji ve spolupráci s oficiálními stránkami cestovního ruchu jednotlivých zemí⁶, případně s místními pobočkami kulturních center jiných zemí.

Výuka jazyka je důležitým bodem k pochopení cizí kultury. Teprve pokud se cizinec naučí cizí jazyk, může mnohem více do hloubky přijímat to, co je náplní dalších nástrojů, které kulturní diplomacie nabízí. Ať už se jedná o zahraniční

---

⁴ Příkladem takové agendy může být Learning Swedish, stránka, která byla určena pro začátečníky a byla vytvořena za pomoci *Swedish Institute*, kromě výuky jazyka se zde mohli návštěvníci dozvědět více o švédské kultuře a společnosti. Nově začala nabízet možnost kurzů švédštiny (Learning Swedish 2022).

⁵ Kulturní centra podobající se British Council mají své pobočky i v jiných částech světa, zatímco kulturní centra v Monaku, Bahrajnu i na Maltě jsou pouze centry lokálními. V českém kontextu by se daly přirovnat k Radlické kulturní sportovní v Praze, respektive kreativní zóně DEPO2015 v Plzni. Podobné kulturní centrum se nachází i v hlavním městě Andorry a jako výše zmiňovaná centra funguje pouze na lokální úrovni.

⁶ Oficiální stránkou turismu se rozumí stránky jako je Visit Czech Republic, tyto stránky fungují pro většinu zemí i jako nástroj *nation branding*, který pomáhá vytvářet značku a obraz na mezinárodní scéně (Visit Czech Republic 2022).

vysílání, čtení originálních děl autorů nebo přístup k informacím, které jsou v jeho domovině omezeny případně cenzurovány (Lenczowski 2007: 14).

Stejně jako kulturní centra je i další z nástrojů finančně náročný. Zahraniční vysílání, které by mohlo konkurovat na globálním mediálním poli v mikrostátech nenajdeme. Neznamená to ovšem, že žádné zahraniční televizní či rozhlasové vysílání nemá. Většina i menších států ho využívá jako jednu z cest kontaktu se svými krajanskými komunitami (Tomalová 2008: 26). Přestože jedněmi z nejznámějších zahraničních vysílání jsou BBC World Service nebo CNN International, do boje o vliv vstupuje v posledních letech i katarská Al Jazeera, která vysílá po celém světě.

V souvislosti se zahraničním vysíláním nelze opomenout vývoz kinematografických děl, jehož vliv je závislý na velikosti produkce daného státu (Tomalová 2008: 26–27). Díky rozvoji kinematografie se v průběhu 20. století stává důležitým prvkem kulturní diplomacie i film, hlavně díky jeho schopnosti ovlivňovat masy lidí. Mezi vlivné momenty kulturní diplomacie pak můžeme zařadit i založení mezinárodního filmového festivalu v Cannes (Academy for Cultural Diplomacy 2022). Z organizace filmových festivalů na mezinárodní úrovni, i přes jejich finanční náročnost, nejsou mikrostáty zcela vyřazeny. Přesto jsou pořádány primárně v mikrostátech s větším množstvím finančních zdrojů. Například v monackém knížectví se každoročně koná mezinárodní filmový festival, na kterém jsou představovány nenásilné snímky (Monaco International Film Festival 2022).

Spolu s pořádáním filmových festivalů nelze opomenout hudební festivaly, které mohou být nástrojem propagace lidských práv či světového míru. Příkladem úspěšných hudebních festivalů, které hnuly světovým vnímáním společenských problémů, lze považovat Live Aid, série koncertů Live 8 a v neposlední řadě společnou akci zpěváků ve formě písně „We are the World“ nejprve v roce 1985 na pomoc Africe a poté v předělané verzi v roce 2010 na pomoc Haiti (Academy for Cultural Diplomacy nedatováno). Podobným krokem bylo v roce seskupení britských hudebníků do formace Band Aid na pomoc proti Ebole v roce 2015.

Předposledním nástrojem kulturní diplomacie je podpora krajaných spolků. Protože kulturní diplomacie obecně necílí na politické představitele, jsou krajané vhodnou náhradou za oficiální diplomaty. Přestože dodržují své zvyky a tradice, často zároveň navazují nové vztahy. Interakcemi v novém prostředí mohou lokální společnost seznamovat se svojí kulturou. A pokud jsou ze zahraničí podporovány jejich spolky, mohou budovat mezi obyvateli nové vlasti lepší představu o daném státu a vytvářet tak lepší půdu pro budoucí jednání (Tomalová 2008: 27). Formování lepšího prostředí mohou napomoci dílčí nástroje kulturní diplomacie, jako je dávání dárků a naslouchání s budováním vzájemného respektu. Oba tyto body mají vliv na bilaterální vztahy z dlouhodobějšího hlediska, jelikož jsou znaky ohleduplnosti a promyšlenosti kroků, jejichž dopady mohou být jak politické, tak psychologické (Lenczowski 2007: 15).

Posledním nástrojem je podpora překladu literárních děl daného státu do jazyka přijímajícího státu. Na rozdíl od krajaných spolků či kulturních center nemusí být na první pohled zřejmé, že se jedná o formu kulturní diplomacie. Nejčastěji se překládají díla z doby, kdy existovalo v nějaké podobě kulturní vakuum (Tomalová 2008: 27). Překlad děl je nekonfliktním nástrojem i díky tomu, že na první pohled nepůsobí jako snaha o diplomatický styk. Pro svou kulturní diplomacii mohou překládání literárních děl využívat i mikrostáty, protože se nejedná o finančně náročnou aktivitu.

3.2 Digitalizace kulturní diplomacie

V průběhu 21. století se prohlubuje globalizace a technologický pokrok. S technologickým pokrokem úzce souvisí i digitalizace, která se přesouvá i do prostředí kulturní diplomacie. V době inovací začíná být nemožné realizovat kulturní diplomacii bez využití toho, co technologický svět nabízí (Gumenyuk – Frotveit – Bondar – Horban – Karakoz 2021: 1549). Jedním z faktorů digitalizace kulturní diplomacie byla i pandemie Covid-19, jejímž vlivem se do digitálního prostředí přesunuly i aktivity, pro které bylo typické off-line prostředí.

V souvislosti s globální pandemií se tak do digitálního prostředí přesouvají některé aktivity jak z akademického, tak uměleckého odvětví kulturní diplomacie.

Jedním ze způsobů, jak se seznámit se společností státu, je pochopit její fungování na základě poznání historie, která formuje národní identitu jednotlivých států. To si nejen v době globální pandemie dobře uvědomuje například *British Museum*.

Britské muzeum hned na počátku pandemie představilo článek, ve kterém blíže seznamuje návštěvníky s možnostmi virtuálních návštěv vůbec nejstaršího veřejného muzea světa (The British Museum 2020). Velký podíl na této digitalizaci má společnost Google, která pomohla přenést několik stovek exhibicí a výstav do virtuálního prostředí prostřednictvím své stránky Google Arts and Culture. Britské muzeum tak nebylo jediné, jehož exhibice byly digitalizovány, mezi dalšími lze zmínit většinu italských muzeí či galerií, včetně vatikánského muzea, které nabízí možnost prohlédnout si prostory díky technologii 360° kamery (Marchese 2020).

Z akademického prostředí se do online podoby přesunuly v době pandemie aktivity spojené se zařizováním výměnných pobytů za pomoci programu Erasmus+. Pohovory v kancelářích se proměnily na online videohovory, cesty do kanceláří nahradily e-maily. Toto všechno si Evropská unie uvědomuje, a proto v novém období Erasmus+ přichází s heslem „*Digital Erasmus+*“, jehož cílem má být částečný přesun Erasmových aktivit do digitálního prostředí se snahou zpřístupnit Erasmus+ většímu množství studentů (European Commission 2021).

4 Analýza kulturně diplomatických nástrojů mikro států

V této části bakalářské práce budou detailněji představeny nástroje, které jednotlivé mikro státy využívají v rámci kulturní diplomacie na příkladu Monaka, Malty a Bahrajnu. Mezi analyzované nástroje bude zařazen přístup k digitalizaci kulturní diplomacie v době pandemie Covid-19 a následně vybrané nástroje z akademické i umělecké sféry. Mou snahou je zahrnout do analýzy několik nástrojů kulturní diplomacie, protože každý z vybraných mikro států investuje nejvíce do jiné oblasti. Velkou výhodou pro Maltu jakožto jediný členský stát Evropské unie z trojice vybraných mikro států je možnost využívat pro kulturně diplomatické aktivity i nástroje, jejichž fungování je v režii Evropské unie. Povědomí o své národní značce a kultuře tak může šířit skrze účast na Evropském hlavním městě kultury. V rámci akademického prostředí usnadňuje členství výměnné pobyty studentů i pedagogů participací v programu Erasmus+ a eTwinning, který funguje on-line pro žáky základních a středních škol.

4.1 Digitální kulturní diplomacie

V teoretické části již bylo představeno, že některé státy přesouvají částečně svoji kulturní diplomacii do digitálního prostředí i vlivem globální pandemie. Neznamená to ale, že se kulturní diplomacie přesunula do digitálního prostředí primárně z tohoto důvodu. Některé nástroje kulturní diplomacie jsou v digitálním prostředí naprosto běžné již několik posledních let. Příkladem může být i výuka jazyka, která v online podobě funguje již delší dobu a je díky tomu dostupná všem lidem s přístupem k internetu.

Až v době pandemie se do digitálního prostředí částečně přesunula kulturní diplomacie Malty. Maltská ambasáda v Moskvě přišla se snahou představit jazyk, literaturu, kuchyni a v neposlední řadě historii Malty pomocí krátkých videí na YouTube⁷. Původní vize byla představovat jednotlivé segmenty maltské kultury v pravidelných videích vydávaných jednou týdně. Primárním problémem muselo být podcenění marketingové strategie, jelikož tento kanál měl pouze jednotky

---

⁷ Kompletní seznam videí je dostupný na YouTube kanálu maltské ambasády v Moskvě (Malta Embassy Moscow 2020).

odběratelů, stejně tak i počet vydaných videí nebyl nijak vysoký. Samotná zhlédnutí poté dosahovala počtu několika desítek. Toto mohlo být zapříčiněno, jak již bylo zmíněno, špatnou strategií propagace. Dokládá to i fakt, že jediná informace, kterou jsem k této aktivitě našla, byl pouze krátký informativní článek na stránkách ambasády (Government of Malta 2020). Zde je důležité uvědomit si, že stránky ambasády většinou navštěvují primárně krajané, kteří potřebují využít jejich služeb. Maltská ambasáda proto nebude hlavním místem, kde vyhledávat informace o kultuře. *Malta Society of Arts*, jejíž fungování bude blíže představeno v další kapitole, poprvé za dobu své existence také přesunula část svých aktivit do virtuálního prostředí a představila první online výstavu děl svých členů (Malta Society of Arts 2021).

V Monaku se částečně digitální kulturní diplomacie ujal časopis *Monaco Tribune*, který na svém YouTubovém kanálu představil krátké video, jehož cílem bylo pomoci se základními frázemi v jazyce *monegasque*. Zároveň pomocí rozhovorů popisuje cestu k monackému občanství či recept na monacké vánoční sušenky (Monaco Tribune 2021a). Kromě videí představujících kulturu se v Monaku po začátku pandemie objevila snaha ukázat, co může toto malé knížectví nabídnout i z pohodlí domova. Stejně jako některá muzea a galerie za spolupráce s Google přesunula svoje exhibice do digitálního prostředí, tak i monacké kulturní instituce využily těchto možností. Kulturně společenský život v Monaku nesouvisí pouze s kasinem či Grand Prix Formule 1, ale i s vážnou hudbou, kterou lze objevovat prostřednictvím monacké opery a filharmonie. Světoznámá monacká Grand Prix Formule 1 proběhla v roce 2020 jak v typické „off-line“, tak v atypické virtuální verzi. Stejně tak provoz monacké opery i filharmonie byl narušen probíhající pandemií. Zájemci, kteří nechtěli o představení v době pandemie přijít, mohli sledovat některá vystoupení živě, případně ze záznamu na stránkách filharmonie. Pro ty, kteří vážné hudbě příliš neholdují, nabízí Monako virtuální prohlídku monackého oceánografického muzea či exotických zahrad a jeskyně (Visit Monaco 2020). Zároveň je možné projít si celé monacké knížectví detailní virtuální prohlídkou.

Stejně tak Bahrajn se účastnil nové verze závodů Formule 1 v on-line prostředí. I zdejší okruh byl využit v rámci nuceného pozastavení kalendáře velkých cen pro virtuální velkou cenu. Svou „šikovnou“ veřejnou diplomacií dosáhl Bahrajn podepsání nejdelšího kontraktu v dějinách Formule 1. Na bahrajnském okruhu se tak vozy budou představovat nejméně do roku 2036 (Cooper 2022).

Zatímco Malta a Monako spolu sdílí přístup k digitalizaci kulturní diplomacie skrze YouTube kanály, Bahrajn k tomuto přistupuje cestou aplikace. Tato aplikace zastupuje v digitálním prostředí stejnou agendu, jako kanály zbylých dvou zemí. Uživatel v prostředí *The Bahrain Culture App* může objevovat historii Bahrajnu a stejně tak i základní fakta důležité informace o zemi a v neposlední řadě užitečné informace pro turisty spolu s aktuálními kulturními událostmi (Bahrain Authority for Culture and Antiquities nedatováno a). Většinu kulturních akcí zajišťuje Bahrajnský úřad pro kulturu a památky, který aktuálně nabízí prohlídku několika výstav v on-line podobě. Na rozdíl od Malty není přechod do digitálního prostředí způsobený pouze globální pandemií. Na stránkách úřadu je možné navštívit výstavy konané až 10 let zpět (Bahrain Authority for Culture and Antiquities nedatováno b).

4.2 Vědecká spolupráce

V rámci využití vědecké spolupráce k prohloubení bilaterálních vztahů jsou tři typy zemí, se kterými mikrostáty spoluprací. Zaprvé se jedná o země, s nimiž mají dobře viditelné hlubší vazby, které jsou spojené s jejich historickým vývojem. Zadruhé bývá vědecká spolupráce mikrostátů se zeměmi v jejich bližším okolí, které mají například podobné podnebí. Posledním typem jsou spolupráce s velkými zeměmi, které v posledních letech do kulturně diplomatických aktivit investují mnoho peněz – příkladem tohoto může být Čína. Je také nutné upozornit na to, že vědecká spolupráce může mít několik podob. Probíhat může mezi dvěma vládními stranami, případně mezi institucemi, které se zaobírají stejným oborem, mezi institucí a univerzitou i mezi dvěma univerzitami (KNAW 2014: 12).

V prostředí Malty je možné nalézt velké množství projektů vědecké spolupráce. Jednou z institucí, která je v oblasti vědecké spolupráce aktivní, je Maltská rada pro vědu a technologie (*MCST*). Cílem této organizace na mezinárodní úrovni je prohloubení mezinárodní spolupráce mezi lokálními a zahraničními výzkumnými pracovníky. Dílčí cíle organizace je pak možné shrnout do snah o rozšíření mezinárodního strategického partnerství, propagace mezinárodních vědeckých spoluprací, vylepšování vědecké diplomacie a zvýšení atraktivy země na poli výzkumu a inovace. V rámci *MCST* se mezinárodní spoluprací zabývá oddělení internacionalizace. Mezi jeho hlavní iniciativy se řadí několik projektů (*MCST 2021a*). Jedná se o *PRIMA* (Partnerství pro výzkum a inovace v oblasti Středoziemního moře), *MCST-TŮBÍTAK* (Spolupráce Malty a Turecka), *JPI Oceans* (Společná iniciativa pro zdravá a produktivní moře a oceány), *SINO–MALTA Collaboration* (Maltsko-čínská spolupráce), *Third Country Researchers* a *Blue Bio Med* (Aliance pro inovace v oblasti udržitelné modré ekonomiky v rámci Středoziemního moře).

Zatímco některé z výše uvedených iniciativ jsou přímo projekty zaměřené na výzkum, Maltsko-čínská spolupráce *SINO–MALTA* je fondem, který financuje rozvoj, výzkum i inovativní projekty mezi maltskými a čínskými výzkumníky v oblasti technologií, zdraví a „přechodu na zelenou“ (*MCST 2021b*), přestože oblastí většiny projektů je mořský život. Od této oblasti se odlišuje zároveň i spolupráce s Tureckem, jejíž hlavní náplní je vodní hospodářství, udržitelné zemědělství a zemědělsko-potravinářské hodnotové řetězce.

Dalším typem je spolupráce na mezivládní úrovni. Jejím příkladem v maltském prostředí může být spolupráce v oblasti kultury a vědy s Kyprzem z roku 1991. Cílem této dohody bylo „posílení existujících vztahů a spolupráce s cílem podpory vzájemné informovanosti o úspěších a dědictví zemí v oblasti vzdělání, vědy, kultury a sportu“ (*LEAP* nedatováno). Mezi další smlouvy je nutné zmínit smlouvu s Itálií z roku 2017. Jak je poznamenáno výše, potenciál mikrostátů je spíše lokálního charakteru, ze kterého se snaží vystoupit i spolupracemi se vzdálenějšími zeměmi. Příkladem je jednak vědecká spolupráce

s Čínou, která v poslední dekádě do kulturní diplomacie investuje významným způsobem. Dalším příkladem může být maltská spolupráce s Indií již z roku 1992 (Ministry of Culture 2022).

Poslední je spolupráce na úrovni univerzit. Na Maltě v tomto případě nejvíce figuruje University of Malta, která navázala spolupráci s výzkumným střediskem *CERN* v oblasti fyziky, inženýrství a informačních a komunikačních technologií. Mimo spolupráce na vědecké úrovni má tato spolupráce rozměr i akademický. Tato spolupráce totiž umožňuje studentům maltské univerzity navštěvovat ve středisku i letní školu (CERN 2021). Vědecká spolupráce maltské univerzity rovněž spočívá ve spolupráci s italskou národní radou pro výzkum. Tato spolupráce se skládá ze společných výzkumných projektů, seminářů, workshopů a jiných setkávání a výměnou vědeckých dokumentů či pracovníků (Government of Malta 2017).

Monacká vědecká spolupráce není ani zdaleka tak rozmanitou, jako ta maltská. Nejvíce projektů je směřovaných na oblast oceánografie, mořského života a jeho obnovy a životní prostředí. V nižším počtu se objevují i mezivládní spolupráce obecně mířené na rozvoj bilaterálních vztahů v oblasti vzdělání, kulturního dědictví a archeologie. V případě mezivládní vědecké spolupráce existuje několik příkladů. Jedním z nich se prohlubování spolupráce s Mongolskem, nejčastěji na úrovni zachování kulturního dědictví zemí (Batchimeg 2018).

Jak je definováno na začátku této kapitoly, kromě vědecké spolupráce na mezivládní úrovni existují ještě další dva typy spolupráce. Dalším je vědecká spolupráce institucí. Tuto formu spolupráce zastupuje spolupráce monackého vědecká centra s ministerstvem námořních záležitostí a rybolovu Indonésie. Dohoda z roku 2018 se soustředí na výzkum korálových útesů a jejich zachování. Kroky, které mají dopomoci k ochraně korálových útesů v rámci spolupráce zahrnují korály jako indikátory znečištění, identifikaci vybělených a poškozených útesů, obnovu útesů a organizování návštěv výzkumníků a vědců (Gouvernement Princier 2018). Do této kategorie lze zařadit i monackou spolupráci s Palau, která

se zabývá detailní analýzou znečištění moří mikroplasty. Výzkum je z části spolufinancován nadací prince Alberta, která je v posledních letech velmi aktivní v oblasti zvyšování povědomí o tomto problému (Biyani 2019).

Nejvýznamnější institucí, která se zabývá vědeckou spoluprací, je výše zmiňované monacké vědecké centrum. Jeho agendu lze rozdělit do třech specifitějších oblastí na mořskou biologii, lékařskou biologii a polární biologii. Pro každou z oblastí je pak běžná mezinárodní spolupráce s dalšími zeměmi a institucemi s odborností v jednotlivých oborech. Pro mořskou biologii, která je v Monaku nejrozšířenější, je hlavní spolupráce s francouzskými institucemi, které obecně spolupracují v rámci fungování celého vědeckého centra. Mezi další instituce se řadí univerzity a oceánografická centra z celého světa. Příkladem se jedná o univerzity v Austrálii, Kodani, Barceloně či španělská nebo francouzská oceánografická centra (Centre Scientifique de Monaco nedatováno a). U lékařské biologie je partnerských institucí výrazně méně. Opět se zde nejvíce objevují francouzské university a instituce s menším množstvím jiných účastníků, například Spojených států amerických (Centre Scientifique de Monaco nedatováno b). Naopak v případě polární biologie se opět vrací vědecká spolupráce ke vzorci partnerství se zeměmi a institucemi, kterým je toto téma také blízké. Významným partnerem je zde Norsko a Chile, ke kterým se připojují instituce ve Štrasburku i Vídni. I zde je vidět úzká spolupráce s Francií procházející celým vědeckým centrem (Centre Scientifique de Monaco nedatováno c). Což potvrzuje i dohoda z roku 2020 mezi monackým vědeckým centrem a *Université Côte d'Azur*, díky které byla vytvořena společná laboratoř pomáhající prohloubení spolupráce (Gouvernement Princier 2020).

Vědecká spolupráce v Bahrajnu je ideálním příkladem rozdílného přístupu k využití různých nástrojů kulturní diplomacie. Zatímco zbylé dvě země nabízejí několik různých typů spolupráce s širokým spektrem zemí, v rámci Bahrajnu není vědecká spolupráce primárním nástrojem. Jsou zde v podstatě dvě hlavní instituce, které pracují s dalšími zeměmi v rámci vědecká spolupráce.

První z nich je *Bahrain Center for Strategic, International and Energy Studies (DERASAT)*. Jedná se o nezávislý think tank, který „analyzuje a zkoumá strategický vývoj mající vliv na bahrajnskou stabilitu, prosperitu a udržitelnost na národní, regionální i globální úrovni“ (DERASAT 2022a). Kromě spolupráce s domácími institucemi jako je *ISA Cultural Centre* či *University of Bahrain* spolupracuje think tank i s velkým množstvím zahraničních institucí situovaných nejčastěji ve stejném regionu. Nejčastěji se jedná o země zmiňované i v rámci spolupráce kulturních center jako je Saúdská Arábie, Maroko, Egypt, Tunisko, Izrael (The Daily Tribune 2021), Spojené arabské emiráty a Jordánsko. Mezi vzdálenější pak patří Itálie, Indie a v neposlední řadě Čína (DERASAT 2022b), jejíž mezinárodní aktivita v oblasti kulturní diplomacie prostupuje většinou nástrojů.

Druhou institucí, která je v oblasti vědecké spolupráce v Bahrajnu aktivní, je zdejší univerzita. V roce 2016 se zúčastnila vědeckého sympozia spolu s kulturním centrem *British Council*, které mělo dále prohloubit spolupráci britských a bahrajnských vědců spolu s dalšími z oblasti Perského zálivu (British Council 2016). Mezi vzdálenější země, se kterými univerzita spolupracuje na prohloubení vědeckých znalostí, je Irsko, které zde provozuje pobočku své lékařské univerzity. V roce 2022 došlo k uzavření dohody mezi oběma školami o vytvoření výzkumných týmů, jejichž vzájemná pomoc (ať už studentů nebo pedagogů) má podpořit výzkumné pracovníky obou stran dohody (University of Bahrain 2022).

4.3 Akademické výměny a spolupráce⁸

Při využívání tohoto nástroje má Malta oproti zbylým mikrostatům výhodu. Pro výměnné pobyty studentů a pedagogů kromě klasických spoluprací se zahraničními univerzitami, může využívat i nástroje, které jsou pod záštitou Evropské unie. Pro žáky základních a středních škol nabízí Evropská unie platformu eTwinning, která spojuje žáky z různých zemí v digitálním prostředí.

---

⁸ Tato kapitola obsahuje výčet aktivit jednotlivých zemí v oblasti akademických výměn. Nejsou zde zmíněny všechny bilaterální a multilaterální smlouvy, které země podepsaly.

Pro studenty vysokých škol je poté k dispozici vycestování v rámci programu Erasmus+. Díky němu mohou jeden až dva semestry studovat na univerzitě v zahraničí v závislosti na tom, s jakými univerzitami jejich domovská univerzita spolupracuje.

Druhým způsobem, kterým Malta využívá akademické výměny, je nabídka stipendií pro zahraniční studenty. Stipendia buď mohou pokrýt náklady na studium kompletně nebo částečně. Institucemi, které stipendia zaštiťují jsou Ministerstvo školství, jednotlivé univerzity a nezávislé organizace. Kromě klasických výměn studentů je možné mezi tyto aktivit zahrnout i letní školu, kterou organizuje CERN.

Mimo evropské výměny, které jsou pro Maltu běžné, se zde objevují i akademické výměny a dohody se vzdálenějšími univerzitami. Příkladem tohoto je *Memorandum of Understanding* podepsané v roce 2019 zavazující ke spolupráci Kanadského vědeckého institutu a univerzitou *Sancti Cyrilli* na Maltě. Jedná se o bilaterální dohodu zahrnující výměnu studentů a fakultních pracovníků a vytváření společných programů, ze kterých mohou těžit studenti obou univerzit (Canadian Institute of Technology 2019).

Jak je ale v práci několikrát zmíněno, pro mikrostáty je typický spíše regionální vliv. Ten je zřejmý i pro akademické výměny. V roce 2021 došlo ke vzniku spolupráce mezi maltskou a osmi italskými univerzitami na poli vědy a inovací. Přestože by se tato spolupráce dala zahrnout i do kapitoly 4.2 věnované vědeckým spolupracím, má své místo zde, a to díky vytvoření kapacit pro výměnu, návštěvy a vzdělávací kurzy, které jsou pro studenty nově k dispozici (UM NEWSPOINT 2021).

Monako není součástí evropských programů zaštiťujících výměnné pobyty, a proto jsou možnosti monackých vysokoškolských studentů na rozdíl od zbytku Evropy částečně omezené. Studenti jediné monacké univerzity mají možnost v rámci svého studia vycestovat. Mezinárodní monacká univerzita nabízí dva stupně studia. V rámci bakalářských programů mohou studenti navštěvovat jednu

z vybraných univerzit, se kterými monacká univerzita spolupracuje⁹, poté v rámci magisterského studia nabízí *double degree*, který rozděluje dvouleté studium do jednoho semestru na domácí univerzitě v Monaku a do druhého, který je poté studován na zahraniční univerzitě. Student na konci studia získá dva diplomy, které jsou mezinárodně uznávané (International University of Monaco nedatováno b). Zároveň v Monaku působí mezinárodní střední škola, odkud každý rok odchází na zahraniční univerzity většina těchto studentů, ti následně mohou fungovat jako šířitelé kulturní diplomacie Monaka v dané zemi.

V případě Bahrajnu je největším aktérem *University of Bahrain*, která nabízí programy umožňující akademické výměny s více než třiceti zeměmi, zároveň její „mezinárodní akademické partnerství“ nabízí spolupráci a několika úrovních, které jsou pro akademické výměny typické a v průběhu této kapitoly několikrát vypsány (University of Bahrain 2016). Mezi tyto země patří i Thajsko, se kterým podepsala univerzita memorandum v roce 2017, které otvírá dveře budoucím spolupracím v oblasti školství, ze kterých budou těžit obě strany. Memorandum zahrnuje aktivity jako výměnu studentů a pedagogů, společný výzkum, studijní programy i přednášky (Prince of Songkla University 2017). Mezi další země spadá Egypt, který chce spoluprací s Bahrajnem připravovat nové generace studentů orientujících se v prostředí moderních technologií za využití všech možností, které akademické kooperace nabízí (Arabs Today 2014). V roce 2022 také začaly rozhovory mezi Bahrajnem a Nepálem o posílení akademické spolupráce v oblasti vyššího vzdělání, akademických výměn i výzkumu (Bahrain News Agency 2022).

Pobočky zahraničních univerzit hrají svou roli v Bahrajnu kromě vědecké i v rámci akademické spolupráce. Zatímco vědecké spolupráce se ujala pobočka irské zdravotnické školy, v případě akademické spolupráce jsou hlavními hráči pobočky amerických univerzit, nejčastěji navržené v typicky americkém stylu. Jednou z těchto poboček je Americká univerzita v Bahrajnu, která navázala

---

⁹ Kompletní seznam univerzit, se kterými monacká univerzita spolupracuje je dostupný na oficiálních stránkách univerzity (International University of Monaco nedatováno a).

spolupráci s Kalifornskou státní univerzitou (*CSUN*). Tato spolupráce nabízí studentům možnost rozšířit svůj potenciál na regionální až globální úroveň a dokončit svá studia přímo na univerzitě v Kalifornii. Výměny fungují i obráceným způsobem, takže v případě zájmu mohou američtí studenti navštívit Bahrajn. Spolupráce má být prohloubena o výměny profesorů, průmyslovou spoluprací a možnou stáží. Zároveň mají studenti Americké univerzity v Bahrajnu možnost získat titul po absolvování jednoho, dvou nebo tříletého studia na *CSUN*. Spolupráce s americkou univerzitou navíc podporuje bahrajnské snahy o vyšší vzdělávání na světové úrovni (*CSUN Today 2021*).

4.4 Kulturní centra

Jak je vysvětleno v teoretické části, hlavní agendou kulturních center velkých států je organizace výstav či jiných kulturních akcí a zároveň například výuka jazyka. V mikrostátech se lze setkat s kulturními centry, která jsou spíše kreativní zónou a z jejichž agendy můžeme výuku jazyka vyřadit. Primárně se tak v těchto „zónách“ můžeme setkat s menšími koncerty nebo vernisážemi nezávislých, respektive alternativních umělců, jejichž program bývá více neformální. Na druhé straně se zde setkáváme s kulturními centry, která připomínají „spolky přátel umění“, pod jejichž hlavní produkci spadá pořádání výstav lokálních či zahraničních umělců a jejichž program působí formálněji.

Na Maltě se můžeme setkat s oběma typy kulturních center. Z formálnější strany zde působí *Malta Society of Arts*, která pořádá výstavy a vernisáže jak maltských, tak zahraničních umělců i ve spolupráci se zahraničními kulturními centry, která mají na tomto středomořském ostrově svou pobočku. Příkladem této spolupráce může být nadcházející událost. „*Celebrating Together Centennial Carols, Lighting up China and Europe*“, která je výstavou současného čínského výtvarného umění, kterou spolu s čínskou ambasádou na Maltě a maltskou pobočkou čínského kulturního centra *Malta Society of Arts* pořádá (*Malta Society of Arts 2022*). Instituce zároveň částečně funguje jako *British Council* nebo jiná velká kulturní centra, kterým se přibližuje organizací zkoušek pro *The London*

College of Music, jejíž zástupcem je na Maltě již přes 90 let (Malta Society of Arts nedatováno).

Z té méně formální je to kreativní zóna *Spazju Kreattiv*, které se prezentuje jako „maltské národní kreativní centrum“. Zatímco běžnou úlohou kulturního centra je fungovat jako pořadatel, který shání účinkující, *Spazju Kreattiv* naopak funguje částečně jako veřejný prostor, který si lze zamluvit, ať už jako domácí nebo zahraniční účinkující. Částečně jsou také těmi, kdo program produkují. V sezóně 2021/2022 se v prostorách *Spazju Kreattiv* vystřídá více než 550 událostí a více než 420 umělců ze šesti různých zemí (Spazju Kreattiv 2021: 9). Oproti předcházející sezóně 2020/2021 je vidět nárůst konaných akcí i umělců. V sezóně 2020/2021 se v kulturním centru konalo více než 400 akcí a vystřídalo se zde 320 umělců. Počet zemí, ze kterých umělci byli, se nijak nezměnil, v obou sezónách je to šest zemí (Spazju Kreattiv 2020: 9).

Monako, jakožto velice specifického aktéra v oblasti kulturní diplomacie, v těchto aktivitách zastupuje *Grimaldi Forum*, které je známé například jako místo, kde se pravidelně koná rozlosování Ligy mistrů UEFA a Evropské ligy UEFA. Primárně se jedná spíše o kongresové centrum, které ovšem do kulturnědiplomatických aktivit Monaka přispívá významným dílem. Za podpory státního orgánu organizuje obrovské množství kulturních aktivit, mezi které spadají výstavy, koncerty i baletní představení a také představuje strategii, která bude segmenty monacké kultury reprezentovat ve světě pomocí takzvaných „putovních výstav“. Velký vliv na strategii „putovních výstav“ má monacká knížecí rodina. Výstavy o Grace Kelly se pořádají ve světových metropolích již od roku 2007. V roce 2008 se v Monaku představila výstava „Queens of Egypt“. V rámci „putovních výstav“ se stejná výstava představila v japonském Tokiu a Ósace v roce 2015 (Grimaldi Forum 2022a). Stejně jako *Malta Society of Arts* navázala úzkou spoluprací s čínským kulturním centrem, i Monako se rozhodlo představit svou historii v čínském prostředí. Na rozdíl od Malty se ale v roce 2018 rozhodlo pro jinou cestu. Zatímco Malta zvolila cestu výstavy v domácím

prostředí, Monako se vydalo odlišným směrem a výstavu o rodu Grimaldi, přesunula za čínským publikem (Grimaldi Forum 2022a).

Jelikož jsou součástí kulturní diplomacie i nevládní organizace a společnosti, je vhodné zmínit i monackou obchodní společnost *Monte-Carlo Société des Bains de Mer*, která nemusí na první pohled do kulturních center zapadat ale díky velkému podílu ve vlastnictví monackého kasina a opery (Monte-Carlo SBM nedatováno), je tato společnost částečně tím, kdo kulturní aktivity v Monaku formuje. Mimo běžné pobočky kulturních center v Monaku, jako je francouzské nebo ruské kulturní centrum, spolupracuje Monako s Irskem, které v *Monaco–Ireland Arts Society*, propaguje v Monaku irskou literaturu a umění (Monaco–Ireland Arts Society 2022).

Největším kulturním centrem Bahrajnu je *Isa Cultural Centre*, které je přidružené ke královskému dvoru a zároveň zastřešuje fungování dalších kulturních institucí. Stejně jako *Grimaldi Forum* v Monaku i *Isa Cultural Centre* je částečně financováno vládou, další složku financování provozu centra tvoří soukromý sektor. Bahrajnské kulturní centrum zahrnuje další kulturní zařízení, mezi které patří národní knihovna a archivy, dětská a e-knihovna, prostory pro výstavy, semináře a konference nebo centrum historických dokumentů (*Isa Cultural Centre* 2022a). *Isa Cultural Centre* je zároveň místem mezinárodní kulturní spolupráce v oblasti Perského zálivu a Arabského poloostrova. Příkladem této spolupráce je „Aliance výzkumných center“, která spojuje bahrajnské centrum s knihovnou v Alexandrii, výzkumným centrem v Saudské Arábii a marockou Ligu vědců. Cílem této aliance je přesně to, co si klade za cíl kulturní diplomacie. Vytvořit lepší obraz islámského světa a kultury a bojovat proti vlně extrémismu, která zničila pravé jádro arabských a islámských hodnot (*Isa Cultural Centre* 2022b). Dalším příkladem kulturní spolupráce v rámci *Isa Cultural Centre* je *Brainstorm Alliance*, která seskupuje země „*Storm of Al-Hazm*¹⁰“.

---

¹⁰ Jedná se o Saúdskou Arábii, Egypt, Spojené arabské emiráty, Katar, Kuvajt, Bahrajn, Súdán, Jordánsko, Maroko a Pákistán (Al Jazeera – Centre for Studies 2015).

Na rozdíl od zbylých dvou zemí, v Bahrajnu je významným aktérem v oblasti kulturní diplomacie i Bahrajnský úřad pro kulturu a starožitnosti (*BACA*). Kromě digitalizace kulturních aktivit, které jsou zmiňované výše v práci se úřad podílí i na kulturní spolupráci s dalšími zeměmi. Jednou z nich jsou Spojené státy americké, jejichž ministerstvo zahraničí spolu s americkou ambasádou v Bahrajnu (*Bahrain News Agency 2021*). Mezi dalšími je nutné zmínit i kulturní spolupráci s Čínou, která si klade za jeden z cílů vybudování bahrajnského kulturního centra v Číně, jehož provoz by spolupráci mezi zeměmi ještě dále prohloubil (*The Daily Tribune* nedatováno).

4.4.1 Pavilon Expo jako dočasné kulturní centrum

Konání světových výstav reguluje a organizuje mezivládní organizace *Bureau International des Exposition*¹¹, která funguje od roku 1928. Výstavy „Expo“ organizuje od roku 1931 a lze je rozdělit do čtyř kategorií na světovou výstavu¹², specializovanou výstavu, zahradnickou výstavu a *Triennale di Milano*.

Účast na světové výstavě Expo se dá považovat za nástroj kulturní diplomacie (Gumenyuk – Frotveit – Bondar – Horban – Karakoz 2021: 1551). V případě mikro států lze na jejich pavilony nahlížet jako na malá kulturní centra, jejichž životnost je omezena na dobu trvání této výstavy. Všechny mikro státy, které jsou v této práci analyzované, mají svůj pavilon na výstavě EXPO 2020¹³ Dubaj v regionu *Opportunity*. Zároveň je na jednotlivých pavilonech vybraných mikro států možné sledovat odlišnosti ve využívání pavilonů. Monako využívá prostory svého pavilonu pro propagaci svých názorů a zájmů, spolu s prosazováním své pozice v mezinárodním prostředí udržováním husté sítě vztahů se zahraničními politickými představiteli a influencery (*Pavillon Monaco 2021*). Malta naopak využívá svůj pavilon pro zviditelnění a představení své kultury a historie. Zároveň ale klade důraz na přilákání investorů představením silného maltského průmyslu a obchodu v závislosti na jeho poloze (*Malta Expo*

---

¹¹ Dále jen BIE.

¹² Jelikož je „Expo“ spojováno primárně se světovou výstavou, bude v následujících odstavcích využíváno jako její synonymum.

¹³ Konání světové výstavy původně mělo probíhat na přelomu let 2020 a 2021, z důvodu pandemie bylo jeho konání posunuto do nového termínu 1. října 2021–31. března 2022 (*Expo 2020 Dubai 2020*)

2020 Dubai 2022). Hlavním znakem bahrajnského pavilonu je důraz na hustota (Kingdom of Bahrain Pavilion – Expo 2020 Dubai 2020a).

Monako se stalo součástí *BIE* v roce 1958 a od první účasti na Expo Vídeň v roce 1873 se účastnilo světových výstav ještě čtyřikrát (Bureau International des Expositions nedatováno a). Pavilon monackého knížectví je sponzorovaný mimo jiné výše zmiňovanou společností *Monte-Carlo Société des Bains de Mer*. Spolu s monackou společností se na sponzorování pavilonu podílí i *CMB Monaco* (Pavillon Monaco 2021), soukromá banka, která pomáhá i s fungováním *Grimaldi Forum* (Grimaldi Forum 2022). Díky investicím do tohoto pavilonu může být Monako představováno všem, kteří Expo navštíví a využít tak svého potenciálu pro přilákání další bohaté klientely, která bude udržovat luxus monackého knížectví. Podle webových stránek pavilonu ho k 31. 3. 2022 navštívilo 924 548 návštěvníků (Pavillon Monaco 2022). Propojení s kulturním centrem *Grimaldi Forum* je zde vidět díky pořádání výstavy v první půlce ledna. Zároveň je monacký pavilon podporován vládou monackého knížectví skrze oddělení vnějších vztahů a spolupráce ve spojení s oficiální stránkou turismu *Visit Monaco*. V době konání EXPO 2020 Dubaj, byl zároveň představen mini pavilon, který se nachází přímo v Monaku v přístavu Port Hubert (Zwierniak 2021).

Malta, stejně jako Monako, je členem *BIE*, ovšem až od roku 2000. I tak se zúčastnila všech světových výstav konaných v posledním tisíciletí, s dubajskou světovou výstavou jako čtvrtou v pořadí. Světových výstav se účastní jako samostatná země od 70. let minulého století (Bureau International des Expositions nedatováno b). Hlavním partnerem, který se podílel na budování pavilonu, je společnost *Malta Enterprise* pod dohledem ministerstva pro energetiku, podnikání a udržitelný rozvoj. Současně spolupracuje s oficiální stránkou turismu *Visit Malta* a maltskou ambasádou ve Spojených arabských emirátech (Malta Expo 2020 Dubai 2022). Jak je zmíněno výše, Malta využívá svůj pavilon pro přilákání investorů.

Nejmladším členem *BIE* z vybraných mikrostátů je Bahrajn, který se stal součástí mezivládní organizace až v roce 2007. Od svého vstupu byl Bahrajn

součástí všech světových výstav konaných v letech 2010, 2015 i 2022. Pávilon Bahrajnu v rámci dubajského Expa nejvíce upozorňuje na hustotu zalidnění, která je v rámci městských mikrostátů typickým znakem. Pávilon zároveň považuje hustotu za „katalyzátor příležitostí“ (Kingdom of Bahrain Pavilion – Expo 2020 Dubai 2020b). Mezi hlavní obchodní partnery pávilonu patří Rada ekonomického rozvoje Bahrajn a státem vlastněné aerolinky Gulf Air. Na realizaci pávilonu a programu v rámci výstavy Expo se podílel i Bahrajnský institut perel a drahých kamenů. Tento institut vznikl na základě dlouholeté tradice lovu perel, které byly před ropou hlavním vývozním artiklem (DANAT 2021). Zatímco v Monaku byl představen zmenšený pávilon fungující v době konání Expo Dubai 2020, Bahrajn po skončení světové výstavy využil již stojící pávilon, který byl rozebrán a znovu sestaven trvale v Bahrajnu (Kingdom of Bahrain Pavilion – Expo 2020 Dubai 2020a).

4.5 Mezinárodní filmové festivaly

Přestože mezinárodní filmové festivaly jsou spíše organizovány většími státy, jako je světově známý festival ve francouzském Cannes, případně mezinárodní filmový festival v Karlových Varech, i v mikrostátech lze najít podobné události.

Malta a Monako mají v tomto odvětví společný znak specifičnosti jednotlivých filmových festivalů. V monackém knížectví se každoročně koná mezinárodní filmový festival, na kterém jsou představovány nenásilné snímky (Monaco International Film Festival 2022). Partnerem této události je oficiální stránka monackého turismu *Visit Monaco*. Součástí tohoto filmového festivalu je udílení *Angel Film Awards*, které jsou v Evropě velice prestižní záležitostí. Filmový festival byl založen v roce 2003. Poslední konaný ročník proběhl na začátku roku 2020, tedy dříve, než Evropu plně zasáhla pandemie. Nadcházející udílení těchto cen je plánované v Monte Carlu na prosinec 2022 (Monaco International Film Festival 2022, FilmFreeway 2022a).

Na Maltě se každoročně koná filmový festival krátkých snímků, jejichž stopáž nepřesahuje 30 minut. Jedná se o jeden z nejdéle pořádaných filmových

festivalů tohoto druhu. V roce 2022 proběhne již 60. ročník festivalu, který probíhá typicky na konci listopadu. Stejně jako v rámci monackého filmového festivalu se zde dochází k udílení cen. V rámci maltského festivalu se jedná o *Golden Knight*, připomínající sošku Oscara (FilmFreeway 2022b). V rámci filmového festivalu se představilo více než 300 produkcí z více než 40 zemí. Snímky mohou být vytvořené jak studenty filmu, tak neprofesionály v oboru, případně se může jednat o komerční produkci (Festagent 2022, FilmFreeway 2022b).

Na rozdíl od dvou evropských mikrostátů se v Bahrajnu nekoná mezinárodní filmový festival. Koná se zde sice filmový festival, jehož organizátoři si ale kladou za cíl, aby scénáristé i režiséři byli bahrajnské národnosti. Filmy, které se zde představují, mají být sice v arabském jazyce ale spolu s anglickými titulky (Isa Cultural Centre 2022). Z tohoto důvodu lze organizaci festivalu považovat za snahu o zvětšení domácí produkce, která potenciálně může být distribuována do zahraničí.

5 Závěr

Pro mikrostáty není typické využívat obrovské množství nástrojů kulturní diplomacie a vybrané státy této práce – Malta, Monako a Bahrajn – k jejich využívání přistupují rozdílně. Některé rozdíly jsou způsobené maltským členstvím v Evropské unii, což se nejvíce odráží ve využívání programu Erasmus+ a eTwinning, které usnadňují akademické výměny studentů i pedagogů. Využívání jiných nástrojů, jako jsou digitalizace kulturní diplomacie a částečně provoz kulturních center, je ve všech třech zemích velice podobné. Zároveň je na jejich využívání zřejmé, že jejich nejčastějšími partnery jsou okolní státy, se kterými často sdílí stejný jazyk a podobné zvyky. Na druhé straně, z trojice zkoumaných mikrostátů spojuje oba evropské snaha představit se i asijskému publiku, odkud v posledních letech do Evropy proudí velké množství investic. Jedním příkladem je spolupráce s čínskou nebo japonskou stranou v rámci různých výstav představujících kulturní dědictví, které jednotlivé státy nabízejí. V tomto odvětví ale Bahrajn nezaostává výrazným způsobem.

Primární agendu kulturní diplomacie vytvářejí nejčastěji kulturní centra, jejichž typická podoba není v prostředí mikrostátů běžným kulturnědiplomatickým nástrojem. Najdeme zde menší centra, která tuto funkci bezpečně zastupují, případně jednotlivé pobočky zahraničních kulturních center zemí, kde jsou běžným nástrojem. Ze získaných dat je zřejmé, že se jejich program odlišuje, a to nejen na úrovni jednotlivých mikrostátů, ale i samotných kulturních center. Zatímco na Maltě se hojně vyskytují kulturní centra podobající se i kreativním zónám pro lokální i zahraniční umělce, Monako a Bahrajn jsou v tomto ohledu více konzervativní. Jejich kulturní centra jsou spíše místy oficiální kulturní spolupráce. V případě Bahrajnu je tato oficiální cesta ještě umocněna přidružeností ke královskému dvoru.

Běžnou praxí ve všech zemích je zároveň v rámci kulturní diplomacie spolupráce s jinými zeměmi například skrze místní pobočky zahraničních kulturních center, případně přímou spoluprací, která je dobře viditelná v rámci „Aliance výzkumných center“, jejíž součástí je i bahrajnské kulturní centrum.

Zahraníční spolupráce je pak nejlépe vidět v kapitolách o vědecké a akademické spolupráci, která je na participaci dalších zemí v podstatě závislá. Spolupráce totiž mohou existovat pouze, pokud jsou jak mikrostáty, tak ostatní země aktivní ve vyjednávání bilaterálních a multilaterálních smluv.

V práci jsou reflektovány určité podobnosti toho, jak jednotlivé kulturně diplomatické aktivity ovlivnila pandemie Covid-19, kvůli které se část agendy přesunula do digitálního prostředí. Všechny vybrané mikrostáty využily možnosti představit svou kulturu, historii nebo jazyk pomocí videí a zároveň do digitálního prostředí přesunuly části programů kulturních center. Pandemie tak mohla mít pozitivní vliv na digitalizaci kulturní diplomacie mikro států. Zároveň měla vliv i na Expo a jeho průběh, kterého se všechny mikrostáty – i když trochu odlišným způsobem – účastnily.

Úspěšnost kulturně diplomatických akcí není možné měřit na základě četnosti kulturních akcí. Jak je zmiňováno v úvodu, obrovský počet akcí ani není cílem kulturní diplomacie. Vybrané státy využívají dostupné nástroje kreativně například v rámci spoluprací s různými zahraničními skupinami. To, jestli účast na světové výstavě přinese jednotlivým státům kýžené investice, bude zřejmé až v následujících letech.

6 Seznam literatury a zdrojů

Academy for Cultural Diplomacy (2022). *Film as Cultural Diplomacy*. (https://www.culturaldiplomacy.org/academy/index.php?en_film-as-cultural-diplomacy, 19. 3. 2022).

Academy for Cultural Diplomacy (nedatováno). *Music as Cultural Diplomacy* (https://www.culturaldiplomacy.org/academy/index.php?en_macd_about, 4. 7. 2022).

Al Jazeera – Centre for Studies (2015). *Implications of Operation Decisive Storm* (<https://studies.aljazeera.net/en/positionpapers/2015/03/2015326181012294360.html>, 7. 7. 2022).

Arabs Today (2014). *Bahrain-Egyptian academic cooperation agreement signed* (<https://www.arabstoday.net/en/207/bahrain-egyptian-academic-cooperation-agreement-signed>, 11. 7. 2022).

Armstrong, Harvey W. – Read, Robert (2003). The determinants of economic growth in small states. *The Round Table* 92 (368), s. 99–124.

Bahrain Authority for Culture and Antiquities (nedatováno a). *Bahrain Culture App* (<https://culture.gov.bh/en/eservices/BahrainCultureApp/>, 6. 7. 2022).

Bahrain Authority for Culture and Antiquities (nedatováno b). *Virtual Tours* (https://culture.gov.bh/en/eservices/virtual_tours/, 6. 7. 2022).

Bahrain News Agency (2021). *Cultural cooperation between Bahrain, US discussed* (<https://www.bna.bh/en/CulturalcooperationbetweenBahrainUSdiscussed.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwIzON1%2BDpvrOFTYorX6sIatwX%2FMHn8%3D>, 7. 7. 2022).

Bahrain News Agency (2022). *Bahrain-Nepal academic cooperation discussed* (<https://www.bna.bh/en/news?cms=q8FmFJgiscL2fwIzON1%2BDht88vDdVIO MHL8xL9WnyO0%3D>, 11. 7. 2022).

Batchimeg (2018). Sides share views on Mongolia-Monaco's cooperation in education, culture and science. *MONTSAME* 9. 7. 2018 (<https://montsame.mn/en/read/135911>, 9. 7. 2022).

Biyani, Harsh (2019). Scientific collaboration between Palau and Monaco. *Monaco Tribune*. 3. 5. 2019 (<https://www.monaco-tribune.com/en/2019/05/scientific-collaboration-between-palau-and-monaco/>, 8. 7. 2022).

Bobotsi, Constance (2020). Erasmus+ and EU international cultural relations. *Culture Solutions*, 22. 9. 2020 (<https://www.culturesolutions.eu/articles/erasmusplusblog/>, 3. 7. 2022).

British Council (2016). *Science Collaboration Symposium* (<https://www.britishcouncil.bh/en/events/science-collaboration-symposium>, 9. 7. 2022).

Bureau International des Expositions (nedatováno a). *Monaco*. (<https://www.bie-paris.org/site/en/monaco>, 22. 3. 2022).

Bureau International des Expositions (nedatováno b). *Malta*. (<https://www.bie-paris.org/site/en/malte>, 22. 3. 2022).

Canadian Institute of Technology (2019). *Memorandum of Understanding for Academic Cooperation with Universitas Sancti Cyrilli of Malta*. (<https://cit.edu.al/memorandum-of-understanding-for-academic-cooperation-with-universitas-sancti-cyrilli-of-malta/>, 9. 7. 2022).

Centre Scientifique de Monaco (nedatováno a). *Biologie Marine* (<https://www.centrescientifique.mc/fr/equipe/biologie-marine-fr/partenariats>, 9. 7. 2022).

Centre Scientifique de Monaco (nedatováno b). *Biologie Polaire* (<https://www.centrescientifique.mc/fr/equipe/biologie-polaire-fr/partenariats>, 9. 7. 2022).

- Centre Scientifique de Monaco (nedatováno c). *Biologie Médicale* (<https://www.centrescientifique.mc/fr/equipe/biologie-medicale-fr/partenariats>, 9. 7. 2022).
- CERN (2021). *Malta* (<https://international-relations.web.cern.ch/stakeholder-relations/states/malta>, 9. 7. 2022).
- Cooper, Adam (2022). Formula 1 extends Bahrain GP deal to 2036. *Motorsport.com*. 11. 2. 2022. (<https://www.motorsport.com/f1/news/f1-extends-bahrain-gp-deal-to-2036/8044523/>, 6. 7. 2022).
- CSUN Today (2021). *American University of Bahrain Finalizes Academic Partnership with CSUN* (<https://csunshinetoday.csun.edu/university-news/american-university-of-bahrain-finalizes-academic-partnership-with-csun/>, 11. 7. 2022).
- Cummings, Milton C. (2009). *Cultural Diplomacy and the United States Government: A Survey*. (Washington: Americans for the Arts).
- DANAT (2021). *History* (<https://www.danat.bh/history-2/>, 5. 7. 2022).
- DERASAT (2022a). *About DERASAT* (<https://www.derasat.org.bh/about-derasat/>, 9. 7. 2022).
- DERASAT (2022b). *Partnerships* (<https://www.derasat.org.bh/about-derasat/partnerships/>, 9. 7. 2022).
- Endegnanew, Yehenew – Amo-Yartey, Charles – Turner-Jones, Therese (2013). Fiscal policy and the current account: are microstates different? *Applied Economics* 45 (29), s. 4137–4151.
- European Commission (2021). *The new Erasmus+ programme for 2021-2027 has launched!* (https://www.eacea.ec.europa.eu/news-events/news/new-erasmus-programme-2021-2027-has-launched-2021-03-25_cs, 8. 3. 2022).

Expo 2020 Dubai (2020). *Expo's one year postponement confirmed* (<https://web.archive.org/web/20200608165340/https://www.expo2020dubai.com/cs/whats-new/bie-announcement>, 21. 3. 2022).

Festagent (2022). *Golden Knight Malta International Short Film Festival* (https://festagent.com/en/festivals/golden_knight, 21. 3. 2022).

FilmFreeway (2022a). *Angel Film Awards Monaco International Film Festival* (<https://filmfreeway.com/AngelFilmAwardsMonacoInternationalFilmFestival>, 21. 3. 2022).

FilmFreeway (2022b). *60th Golden Knight Malta International Short Film Festival* (<https://filmfreeway.com/GoldenKnightMaltainterntionalFilmFestival>, 21. 3. 2022).

Gouvernement Princier (2018). *Agreement signed between Monaco and the Republic of Indonesia* (<https://en.gouv.mc/Policy-Practice/Monaco-Worldwide/News/Agreement-signed-between-Monaco-and-the-Republic-of-Indonesia>, 8. 7. 2022).

Gouvernement Princier (2020). *Monaco Scientific Centre and Université Côte d'Azur join forces to establish international associated laboratory* (<https://en.gouv.mc/Policy-Practice/The-Environment/Actualites/Monaco-Scientific-Centre-and-Universite-Cote-d-Azur-join-forces-to-establish-international-associated-laboratory>, 9. 7. 2022).

Government of Malta (2017). *15th Cultural and Educational Agreement signed between Malta and Italy* (<https://foreign.gov.mt/en/government/press%20releases/pages/press-release-by-the-ministry-for-foreign-affairs-and-trade-promotion-15th-cultural-and-educational-agreement-signed-betwee.aspx>, 8. 7. 2022).

Government of Malta (2020). *Digital Cultural Diplomacy* (https://foreignandeu.gov.mt/en/Embassies/ME_Moscow/Pages/News/Digital-Cultural-Diplomacy.aspx, 24. 2. 2022).

Grimaldi Forum (2022a). *Touring Exhibitions* (<https://www.grimaldiforum.com/en/events-planner-monaco/40cultural-production/extramural#.YkraBChBw2z>, 9. 3. 2022).

Grimaldi Forum (2022b). *Partenaires* (<https://www.grimaldiforum.com/fr/partenaires>, 12. 3. 2022).

Gumenyuk, Tatyana – Frotveit, Maryna – Bodnar, Ihor – Horban, Yurii – Karakoz, Olena (2021). Cultural Diplomacy in Modern International Relations: The Influence of Digitalization. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology* 99 (7), s. 1549–1560.

International University of Monaco (nedatováno a). *Study Abroad* (<https://www.monaco.edu/the-experience/study-abroad/>, 23. 3. 2022).

International University of Monaco (nedatováno b). *A unique learning and networking experience* (<https://www.monaco.edu/>, 23. 3. 2022).

Isa Cultural Centre (2022a). *Who are we* (<https://www.icc.gov.bh/Who%20we%20are/AbouttheCentre/>, 6. 7. 2022).

Isa Cultural Centre (2022b). *Cultural Relationship and International Cooperation* (<https://www.icc.gov.bh/Who%20we%20are/CulturalRelationshipandInternationalCooperation/>, 6. 7. 2022).

Isa Cultural Centre (2022c). *Media Centre* (<https://www.icc.gov.bh/MediaCenter/Events/MWP2022.aspx>, 9. 7. 2022).

Jora, Lucian (2013). New practices and trends in 40cultural diplomacy. *Romanian 40cultur of political sciences and international relations* 10 (1), s. 43–52.

Kingdom of Bahrain Pavilion – Expo 2020 Dubai (2020a). *Pavilion* (<https://www.bahrainpavilion2020.bh/pavilion/>, 4. 7. 2022).

Kingdom of Bahrain Pavilion – Expo 2020 Dubai (2020b). *Density* (<https://www.bahrainpavilion2020.bh/density/>, 4. 7. 2022).

KNAW (2014). *International scientific cooperation challenges and predicaments. Options for risk assessment*. (Amsterdam: Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences).

Kubát, Michal – Sokol, Petr (2000). Velký systém v malých zemích. *Politologický časopis* VII (3), s. 197–222.

LEAP (nedatováno). *Agreement on cultural and scientific cooperation between the Government of Malta and the Government of the Republic of Cyprus* (<https://leap.unep.org/content/treaty/agreement-cultural-and-scientific-cooperation-between-government-malta-and>, 8. 7. 2022).

Learning Swedish (2022). *Learning Swedish* (<http://web.archive.org/web/20211104100915/https://learningswedish.se/courses/11>, 28. 2. 2022).

Lenczowski, John (2007). *Cultural Diplomacy, Political Influence, and Integrated Strategy* (Washington, D.C.: The Institute of World Politics).

Malta Embassy Moscow (2020). *Malta Embassy Moscow* (<https://www.youtube.com/channel/UCCcx1Nt7xbO9YJE6lMJu23w>, 24. 2. 2022)

Malta Expo 2020 Dubai (2022). *MALTA AT EXPO 2020 DUBAI* (<https://maltaexpo2020.mt/about/>, 9.3. 2022).

Malta Society of Arts (2021). *Members' Online Exhibition* (<https://artsmalta.org/members-online-exhibition#view>, 1. 3. 2022).

Malta Society of Arts (2022). *Chinese Contemporary Fine Art Exhibition – China Cultural Centre* (<https://artsmalta.org/events/china-cultural-centre-exhibition>, 1. 3. 2022).

Malta Society of Arts (nedatováno). *LCM* (<https://artsmalta.org/london-college-of-music>, 1. 3. 2022).

- Marchese, Kieron (2020). virtually tour 500+ museums & galleries from home including MoMA and the louvre. *designboom*. 17. 3. 2020. (<https://www.designboom.com/technology/virtual-tours-museums-galleries-03-17-2020/>, 25. 2. 2022).
- Mark, Simon (2009). *A Greater Role for Cultural Diplomacy* (Clingendael: Netherlands Institute of International Relations „Clingendael“).
- McClellan, Michael (2005). Public Diplomacy in The Context of Traditional Diplomacy. *Public Diplomacy*. 27. 3. 2005 (<http://www.publicdiplomacy.org/45.htm>, 2. 3. 2022).
- MCST (2021a). *Internationalisation* (<https://mcst.gov.mt/internationalisation/>, 8. 7. 2022).
- MCST (2021b). *Cooperation with the Ministry of Science and Technology (MOST) of the People's Republic of China* (<http://mcst.gov.mt/internationalisation/sino-malta-collaboration/>, 8. 7. 2022).
- Ministry of Culture (2022). *Cultural Agreement* (<https://www.indiaculture.nic.in/cultural-agreement>, 9. 7. 2022).
- Monaco International Film Festival (2022). *Angel Film Awards* (https://www.monacofilmfest.com/general_info.htm, 1. 3. 2022).
- Monaco Tribune (2021). *SBM's Secret Spicy Shortbread* (https://www.youtube.com/watch?v=2_RsmBebtVw&t=111s, 7. 3. 2022).
- Monaco–Ireland Arts Society (2022). *CÉAD MÍLE FÁILTE – WELCOME* (<https://monaco-ireland-arts.org/>, 15. 3. 2022).
- Monte-Carlo SBM (nedatováno). *The 42ultural life of Monaco* (<https://www.montecarlosbm.com/en/en/inspiration/42ultural-life-of-monaco>, 9. 3. 2022).
- Nye, Joseph S. (1990). Soft Power. *Foreign Policy* (80), s. 153–171.

Office of the Historian (nedatováno). *Countries* (<https://history.state.gov/countries>, 19. 7. 2022).

Pajtinka, Erik (2014). Cultural Diplomacy in Theory and Practice of Contemporary International Relations. *Politické vedy* 17 (4), s. 95–108.

Pavillon Monaco (2021). *Partenaires Institutionnels – Les Partenaires du Pavillon 2020* (<https://pavillonmonaco.com/partenaires-2020/>

Pavillon Monaco (2022). *Le Pavillon de Monaco en Chiffres* (<https://pavillonmonaco.com/>, 12. 3. 2022).

Prince of Songkla University (2017). *Academic Memorandum of Understanding with the University of Bahrain* (<https://en.psu.ac.th/international/international-news/618-academic-memorandum-of-understanding-with-the-university-of-bahrain>, 10. 7. 2022).

Schneider, Cynthia P. (2006). Cultural Diplomacy: Hard to Define, but You'd Know It If You Saw It. *Brown Journal of World Affairs* 13 (1), s. 191–203.

Sidiropoulos, George (2009). Geography of Micro-States: Main Arising Issue. *Regional Science Inquiry Journal* I (1), s. 45–57.

Spazju Kreattiv (2020). *Spazju Kreattiv Programme 2020/2021* (Valletta: Fondazzjoni Kreattività).

Spazju Kreattiv (2021). *Spazju Kreattiv Programme 2021/2022* (Valletta: Fondazzjoni Kreattività).

The British Museum (2020). *How to explore the British Museum from home* (<https://blog.britishmuseum.org/how-to-explore-the-british-museum-from-home/>, 27. 2. 2022).

The Daily Tribune (2021). *Bahrain And Israel Sign Deal to Develop Scientific Cooperation* (<https://www.newsofbahrain.com/bahrain/74532.html>, 9. 7. 2022).

The Daily Tribune (nedatováno). *Bahrain Enhancing Cultural Cooperation With China* (<https://www.newsofbahrain.com/bahrain/64221.html>, 11. 7. 2022).

Tomalová, Eliška (2008). *Kulturní diplomacie: Francouzská zkušenost* (Praha: Ústav mezinárodních vztahů Praha).

UM NEWSPOINT (2021). *Malta to cooperate with 8 Italian universities on the development of innovative technologies* (<https://www.um.edu.mt/newspoint/news/2021/04/cooperation-technology-italian-universities>, 10. 7. 2022).

University of Bahrain (2016). *International Office* (<http://offline.uob.edu.bh/en/index.php/about/international-office>, 10. 7. 2022).

University of Bahrain (2022). *UoB And RCSI Discuss Joint Scientific Cooperation* (<https://www.uob.edu.bh/uob-and-rcsi-discuss-joint-scientific-cooperation/>, 9. 7. 2022).

Visit Czech Republic (2022). *Live Your Dream – Welcome to the Czech Republic* (<https://www.visitczechrepublic.com/en-US>, 7. 3. 2022).

Visit Monaco (2020). *Re-inventing Monegasque Culture – Just for You* (<https://www.visitmonaco.com/en/blog/27513/re-inventing-monegasque-culture-just-for-you>, 7. 3. 2022).

World Bank (2020). *Population, total – Malta* (<https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=MT>, 3. 7. 2022).

World Population Review (2022). *Smallest Countries 2022* (<https://worldpopulationreview.com/country-rankings/smallest-countries>, 2. 7. 2022).

Zwierniak, Simon (2021). *Dubai comes to Port Hercules thanks to Expo 2020. Monaco Tribune.* 12. 10. 2021 (<https://www.monaco-tribune.com/en/2021/10/dubai-comes-to-port-hercules-thanks-to-expo-2020/>, 12. 3. 2022).

7 Résumé

This bachelor thesis is focused on cultural diplomacy. Major focus is on cultural diplomacy of microstates shown on three examples of microstates with two of them located in Europe, while the last one is Bahrain. The target of this bachelor thesis is to analyse how selected microstates use cultural diplomacy. Cultural diplomacy is used for creating an ideal environment for business and political cooperation. In the theoretical part definition of microstate is explained as well as cultural diplomacy. In this part tools are explained in rather theoretical way.

Second part of this thesis analyses selected microstates. Malta, Monaco as well as Bahrain use several tools in different ways. Malta as the only member of EU benefits from its membership in academic exchange. There are also parts of cultural diplomacy which were forced to move to digital space due to the pandemic, this is also reflected in this thesis.